

متن کامل بیانیه سفیر و نماینده دائم جمهوری اسلامی ایران

در شورای حکام آژانس بین‌المللی انرژی اتمی

سپتامبر ۲۰۰۳

۲. بیانیه جمهوری اسلامی ایران در شورای حکام^۱

خانم رئیس

در ابتداء، اجازه می‌خواهم مراتب تأسف و اندوه خود را به خاطر حملات و بمب‌گذاری‌های زنجیره‌ای به مقر سازمان ملل و حرم مقدس امام علی (ع) در نجف اشرف ابراز دارم. ما تأسف عمیق و همدردی صادقانه خود را با خانواده‌های داغ‌دار اعلام می‌داریم و ضمن محکوم نمودن چنان حملات وحشیانه‌ای، از جامعه بین‌الملل می‌خواهیم به عوامل و ریشه‌های این اقدامات سبعانه و تروریستی خوب بنگرند و این ریشه‌ها را برکنند. همچنین اجازه می‌خواهم از مدیرکل و معاونان مدیرکل به خاطر اظهارات مقدماتی آن‌ها در اجلاس تشکر کنم.

این دیگر به صورت یک حقیقت مسلم در آمده است که حتی بر اساس یافته‌های گزارش Gov/۲۰۰۳/۶۳ نیز مشخص شده که ایران اطلاعات بسیاری زیادی را همراه با جزئیات در مورد فعالیت‌های صلح‌آمیز هسته‌ای اش ارائه کرده و اجازه دسترسی مورد درخواست آژانس به اماکن دیگر و نمونه برداری‌های مربوط را داده است. چنان‌که سطح قابل توجه از همکاری، از سوی هر انسان عادل و منصف می‌تواند به طور حتم فراتر از تعهدات کشور من تلقی و پذیرفته شود.

در واقع، این کار معادل با اجرای موقت پروتکل الحاقی در کشور من است. این امر در سایه تمایل ما برای رفع نگرانی‌های مشروع جامعه بین‌الملل و به عنوان نشانه‌ای از احترام به اظهارات پایانی رئیس شورای حکام در ماه ژوئن حاصل شده است. از این رو، ما همچنان متعهد به سنت اجماع در شورا هستیم و نهایت تلاش خود را برای رعایت حرمت آن مبذول می‌داریم. توسل به روندهای مناسب در مسیر انسجام این قاعده اساسی، نهایتاً منجر به بروز تبعات نامطلوب خواهد شد.

ذهنیت ایرانی بر این نظر است که همه ما باید به سمت مسیری حرکت کنیم که ضامن وحدت شورا و موجب تسهیل فعالیت دبیرخانه در نیل به اهدافش باشد. به معنای دیگر، ما باید نهایت

^۱ این بیانیه توسط علی اکبر صالحی، سفیر و نماینده جمهوری اسلامی ایران نزد آژانس بین‌المللی انرژی اتمی قرائت شده است.

تلاش خود را برای افزایش اقتدار مدیرکل به کار گیریم، نه در جهت کاهش آن و باید فرصت لازم را برای انجام عادلانه و واقع بینانه مسئولیت هایش بدهیم.

موضوع ایران، موضوعی است که هنوز کامل نشده است. تمام طرف های مربوطه باید فرایند جاری را ادامه دهند. هرگونه تلاش برای ممانعت از انجام این فرایند به طور حتم خوشایند نخواهد بود. ترغیب و شناسایی منصفانه همکاری ها این روند را تسریع خواهد کرد. علائم اشتباه و تجویز نسخه های تلخ و ناگوار، احتمالاً رشته هایی که تاکنون بافته شده را پنبه خواهد کرد.

همان گونه که در رسانه ها مشاهده شد، در جمهوری اسلامی ایران بحث های بسیار داغی درخصوص این موضوعات جریان داشته است. ما در مقطع بسیار حساس و سرنوشت سازی هستیم و من رجاء واثق دارم که با کمک یکدیگر بتوانیم به سمت مسیر صحیح و مطلوب حرکت کنیم و باید مراقب باشیم.

ما با پرسش های مکرری روبرو هستیم که ایران چه پاداشی را به جز اذیت و آزار بیشتر از سوی تعداد انگشت شماری از کشورهای بانفوذ عضو شورا در ازای همکاری سطح بالا و غیرمترقبه با آژانس دریافت کرده است. همان گونه که در اجلاس قبلی شورا بیان شد، استفاده از زبان تهدید بیهوده است. ایران یک کشور متعهد است و دائماً به تعهدات خود نسبت به معاهدات بین المللی که به آن ها پیوسته، عمل کرده است.

ایران یک کشور مسئولیت پذیر و پاسخ گو است و این خصوصیت را در زمان جنگ تحمیلی نشان داده است. ایران به رغم برخورداری از قابلیت و توانمندی مقابله به مثل، هرگز به اقدامات تلافی جویانه دست نیازید و هرگز از سلاح های وحشتناک و مهیب شیمیایی استفاده نکرد. ما به ان.پی.تی به عنوان حافظ حقوق خود در زمینه استفاده صلح آمیز از فناوری هسته ای نگاه می کنیم. علاوه بر این، ما به طور کامل تعهدات خود را درک می کنیم و نسبت به آن ها پایبندی داریم. اگر حق کشوری به طور بی اساس انکار و نادیده نگاشته و تنها بر تعهداتش تأکید شود، به طور حتم این امر روند الحاق آن کشور به معاهده را تضعیف خواهد کرد. مایلیم انسجام و یکپارچگی چنان معاهداتی را مستحکم ببینیم و مایل نیستیم شاهد شکاف و نارسایی در آن ها باشیم. به باور و اعتقاد ما، چنان معاهداتی برای صلح بین الملل حائز اهمیت اند و ما تمایل نداریم شاهد تضعیف چنان معاهداتی باشیم. کسانی که به دنبال اعمال فشار بر ما هستند، باید در این قمار و بازی محتاط

و حزم اندیش باشند. فشارهای بی مورد و منزوی کردن های بی جهت، ممکن است به عکس العمل های غیرمنتظره ای منتج شود.

آخرین گزارش مدیرکل آژانس (۲۸ اوت ۲۰۰۳) مؤید شفافیت اعلام شده از سوی ما و حاکی از همکاری کامل ما برای کمک به روشن شدن سؤالات باقی مانده است. ایران تمام اطلاعات درخواستی از سوی آژانس را ارائه کرده است، امکان دسترسی آژانس به اماکن مورد درخواست را فراهم نموده و اجازه نمونه برداری های محیطی را نیز داده است. ایران در واقع، مفاد پروتکل الحاقی را داوطلبانه اجراء کرده است، چرا که برخی اطلاعات ارائه شده طی شش ماه اخیر و اجازه دسترسی ها و نمونه برداری ها فراتر از تعهد کنونی ما به موجب موافقت نامه پادمان بوده است (INFCIRC/۱۵۳).

استمرار همکاری کامل با آژانس بین المللی انرژی اتمی، اساساً در گرو اجتناب از سیاسی کردن وضعیت موجود است. آقای خاتمی رئیس جمهور اسلامی ایران، نهایت تلاش خود را جهت حصول اطمینان از ادامه این روند مثبت به کار بسته است. ما در ایجاد یک فضای مفید بین المللی به نحوی که قادر باشیم افکار عمومی خود را متقاعد سازیم روند اقدامات کنونی ما روند صحیحی است و منتج به نتیجه خواهد شد، به کمک شما نیاز داریم.

گزارش مزبور موقتی است و قطعی نیست، چرا که در انتظار تبادل نظر بیشتر با آژانس و همچنین نتایج آزمایشات و تجزیه و تحلیل اطلاعات است. صلاح در آن است که از این اجلاس آژانس با یک بیانیه آیین نامه ای گذر کنیم، به نحوی که زمان کافی و فضای مناسب برای جمع بندی این موارد با آژانس و حصول به نتایج رضایت بخش وجود داشته باشد. تلاش خواهیم نمود در مذاکرات خود پیرامون پروتکل الحاقی با آژانس به جمع بندی و نتیجه گیری برسیم. آن چه به ما کمک بسیاری خواهد کرد، این است که ما بتوانیم راه هایی برای اطمینان بخشی مجدد به مقامات و افکار عمومی بدهیم مبنی بر این که دیگر موارد غیرمربوط بر ما تحمیل نخواهد شد و تلاشی برای تضعیف انسجام و یکپارچگی ما صورت نخواهد گرفت.

براساس مفاد ان.پی.تی، هر کشور متعهد از حق غیرقابل انکار برای استفاده صلح آمیز از انرژی هسته ای برخوردار است. حقوق و تعهدات باید متوازن باشند. قراردادن زیر تحریم های غیرمنصفانه و شدید از یک سو و ادامه سیاست حرکت به سوی شفافیت آن هم فراتر از تعهدات

پادمانی ما از سوی دیگر، برای ما چاره و راه دیگری جز اتخاذ تدابیر محتاطانه در حصول به اجماع لازم در داخل برای همکاری با آژانس در یک مسیر غیرقابل بازگشت باقی نگذاشت. در ارتباط با فعالیت های غنی سازی، ما برخی ابهامات را شاهد هستیم. در این زمینه، بار دیگر اعلام می کنیم که برای اتخاذ اقدامات جبرانی، هر زمان که لازم باشد کاملاً آماده ایم و هنگامی که زمان آن برسد، از مذاکره و موافقت بر سر چنان اقداماتی با آژانس دریغ نخواهیم کرد. آماده ایم هر آن چه لازم است انجام دهیم تا اطمینان دهیم که برنامه صلح آمیز ما و فعالیت های غنی سازی ما هم چنان صلح آمیز باقی خواهند ماند.

تأکید می کنم که تعهد ما برای همکاری کامل با آژانس بین المللی انرژی اتمی متقن و استوار است. لازم است با یکدیگر همکاری کنیم تا این تعهد تحت فشار عمومی لغو نگردد. در این مقطع، حفظ اجماع در این اجلاس شورا و اجتناب از تحریکات ناسالم سیاسی حائز اهمیت است. همه ما باید تلاش کنیم مسائل فنی مطرح نظر آژانس بین المللی انرژی اتمی در آژانس که تنها مرجع مربوطه بین المللی است، باقی بماند. ما به اطلاع رسانی به کشورهای ذی نفع و روزآمد نگه داشتن اطلاعات آن ها ادامه خواهیم داد و امیدواریم از رایزنی های سودمند هم چنان بهره ببریم.

سیاسی کردن موضوع فنی فعالیت های هسته ای ایران فضایی ایجاد کرده است که برخی جناح های سیاسی، نمایندگان مجلس و طبقات دانشگاهی و روشنفکر درمورد پذیرش تعهدات ناشی از پروتکل ابراز نگرانی کرده و موضوع خروج از ان.پی.تی را مطرح کرده اند.

ما از این که تمرکز فعالیت های پادمانی آژانس در ایران همواره بر موضوعات مهم و محوری با تأکید بر احترام و رعایت تعهدات پادمانی ناشی از ان.پی.تی قرار داشته و همچنین از استقلال آژانس تقدیر می کنیم و در این ارتباط، ما تاکنون شاهد هیچ گونه تندروی در موضوعات غیر مرتبط خارج از گستره تعهدات ایران در ان.پی.تی و اختیارات آژانس نبوده ایم. در پایان، هیئت جمهوری اسلامی ایران مایل است صمیمانه از گروه کشورهای عضو جنبش عدم تعهد به خاطر حمایت آشکارشان تشکر نماید.